

เทศบาลตำบลกะปาง

คู่มือการดูแลสุขภาพสำหรับประชาชน

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ระลอก3

ด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและสมุนไพร

ศูนย์หลักฐานเชิงประจักษ์ด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร กลุ่มงานเภสัชกรรม
และกลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จ.ปราจีนบุรี

โครงการกะปางรวมใจสู้ภัยโควิด

วันที่ 10 กันยายน 2564

โดยงานบริหารงานสาธารณสุข เทศบาลตำบลกะปาง

กำหนดการอบรม

หลักสูตร แนวทางการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ตามมาตรการ D-M-H-T-T-A ของกระทรวงสาธารณสุข และการรับประทานสมุนไพร เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันโรคโควิด-๑๙ ตามโครงการกะปางรวมใจต้านภัยโควิด

วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๔ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.

ณ อาคารศูนย์เรียนรู้และลานกีฬาในร่ม สำนักงานเทศบาลตำบลกะปาง

เวลา ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน
เวลา ๐๙.๐๐ - ๐๙.๑๕ น.	พิธีเปิดการอบรม
เวลา ๐๙.๑๕ - ๐๙.๔๕ น.	หัวข้อ แนวทางการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ตามมาตรการ D-M-H-T-T-A ของกระทรวงสาธารณสุข
เวลา ๐๙.๔๕ - ๑๐.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม
เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๑.๓๐ น.	หัวข้อการรับประทานสมุนไพรเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันโรคโควิด-19
เวลา ๑๑.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.	ตอบข้อซักถาม
เวลา ๑๒.๐๐ น.	ปิดการอบรม

หมายเหตุ กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

จัดทำ : 6 ส.ค. 2564

อาการ... **โควิด** สายพันธุ์ต่างๆ

สายพันธุ์อินเดีย (เดลต้า)

- อาการคล้ายหวัดธรรมดา
- ไม่ค่อยสูญเสียการรับรส
- มีน้ำมูก
- เจ็บคอ
- ปวดศีรษะ

สายพันธุ์อังกฤษ (อัลฟา)

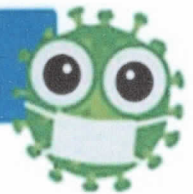
- มีไข้
- ไอ
- อาเจียร
- เจ็บคอ หนาวสั่น
- การรับรส/ได้กลิ่น ผิดปกติ
- ปวดเมื่อย
- ปวดศีรษะ
- มีน้ำมูก
- ท้องเสีย

สายพันธุ์เบต้า (แอฟริกา)

- เจ็บคอ
- ปวดเมื่อย
- ปวดศีรษะ
- ท้องเสีย
- ตาแดง
- มีผื่นตามผิวหนัง
- นิ้วมือ เท้า เปลี่ยนสี
- การรับรส/ได้กลิ่น ผิดปกติ

สายพันธุ์ S (ระบอบแรกในประเทศไทย)

- ไอต่อเนื่อง
- หอบเหนื่อย/หายใจลำบาก
- สิ้นไม่รับรส
- จมูกไม่ได้กลิ่น
- มีไข้ 37.5 องศาขึ้นไป

ที่มาข้อมูล : กรมควบคุมโรค

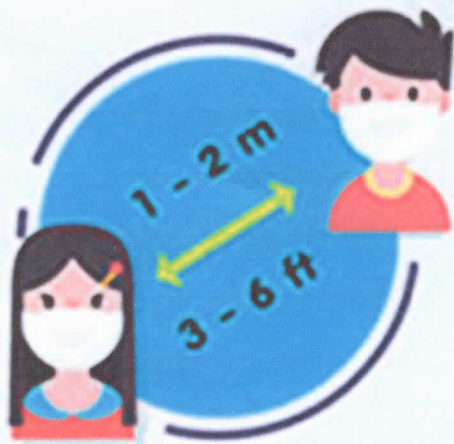
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี
SINGBURI PROVINCIAL HEALTH OFFICE

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี

036-813493 **สายด่วนโควิด-19 036-510811**

D - M - H - T - T - A

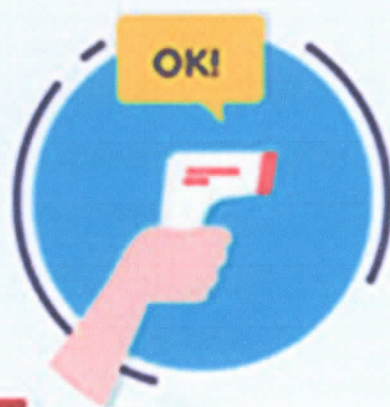
D อยู่ห่างไว้

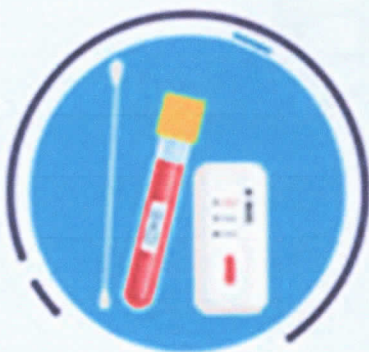
M ใส่แมสก์กัน

H ทมั้นล้างมือ

T ตรวจวัดอุณหภูมิ

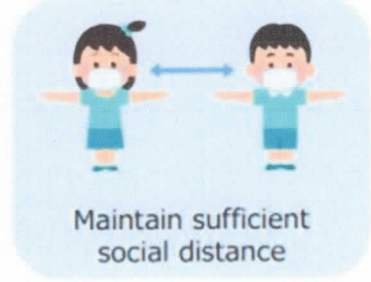

T ตรวจเชื้อโควิด 19

A ใช้แอปไทยชนะและทมอชนะ

3 สิ่งสำคัญ ที่ต้องปฏิบัติในวิถีชีวิตใหม่

Mask Wearing

สวมหน้ากากป้องกัน

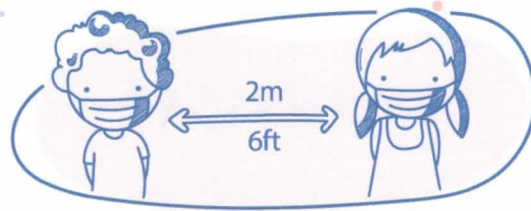

สวมหน้ากาก

- จำไว้เสมอว่า*** การใช้หน้ากากเพียงอย่างเดียวไม่สามารถให้ระดับการป้องกันที่เพียงพอได้ ยังคงต้องรักษาระยะห่าง 1 เมตรจากผู้อื่น ล้างมือบ่อยๆ และไม่ควรถับด้านหน้าของหน้ากากขณะใส่อยู่
- ควรเลือกใช้หน้ากากทางการแพทย์ (หรือหน้ากากอนามัย) หากต้องไปในพื้นที่เสี่ยงติดเชื้อ เพราะหน้ากากผ้า สามารถป้องกันการแพร่เชื้อ จากผู้สวมใส่ไปยังผู้อื่นแต่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะป้องกันผู้ใส่จากการติดเชื้อไวรัสจากผู้อื่นด้วย
- หากหน้ากากถูกปนเปื้อน จากมือสกปรกที่ไปจับ หรือการสัมผัสบ่อยๆ หรือจากการนำหน้ากากไปคาดศีรษะ หรือคาง แล้วนำกลับไปใส่ปิดปากและจมูก อาจเพิ่มโอกาสในการปนเปื้อนเชื้อ
- ใส่ให้กระชับกับใบหน้า ในปัจจุบันมีคำแนะนำให้สวมหน้ากากผ้าทับหน้ากากอนามัยเพื่อให้หน้ากากกระชับกับใบหน้ามากขึ้น จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกัน
- ผู้ใส่ควรเลี่ยงการนำมือมาสัมผัสหน้ากากขณะสวมใส่อยู่
- การถอดหน้ากาก
  - ล้างมือทุกครั้งก่อนถอดหน้ากาก ด้วยแอลกอฮอล์เจล หรือน้ำและสบู่
  - ถอดโดย ดึงสายรัดจากหลังใบหู ไม่จับด้านหน้าของหน้ากาก
  - ขณะถอดหน้ากากให้โน้มตัวไปข้างหน้า และดึงหน้ากากออกห่างจากใบหน้า
  - หน้ากากทางการแพทย์เป็นแบบใช้ครั้งเดียว ควรทิ้งในถังขยะที่มีฝาปิด
  - ล้างมือทุกครั้งหลังจากถอดหน้ากาก
- เปลี่ยนหน้ากากใหม่ทุกวัน หรือเปลี่ยนใหม่ระหว่างวัน หากหน้ากากสกปรก ชื้น หรือเปียก กรณีหน้ากากผ้า ให้ซักตากแดดทุกวัน
- หากมีอาการไอ หรือจาม ควรสวมหน้ากาก หากไม่ได้สวมหน้ากาก ควรไอหรือจามใส่กระดาษทิชชู ทิ้งกระดาษทิชชูทันที หรือนำข้อศอกมาปิดปาก และรีบล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่

Distancing

เว้นระยะห่าง

<p>เว้นระยะห่าง อย่างน้อย 1 เมตร</p>	<ul style="list-style-type: none"> • เว้นการไปที่ทำงาน หรือโรงเรียน หากมีอาการหวัด • หลีกเลี่ยงการไปสถานที่ที่มีผู้คนแออัด หรือการระบายอากาศไม่ดี เช่น ไปสังสรรค์กินเหล้า กินข้าวกับเพื่อนฝูง เนื่องจากเพิ่มความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ จากการรวมกลุ่มอยู่ใกล้ชิดเป็นเวลานาน บางช่วงเวลามีการพูดคุยกัน โดยไม่ใส่หน้ากาก อาการมีนเมาเพิ่มโอกาสที่จะพูดคุยหัวเราะกันเสียงดัง ละอองฝอยจากน้ำลายจะถูกแพร่กระจายไปได้บ่อยขึ้นในระหว่างการสนทนา
--	--

Hand Washing

หมั่นล้างมือ

ขั้นตอนล้างมือ

ป้องกัน COVID-19

กดสบู่ให้เพียงพอ
ลงในฝ่ามือ

1. นำสบู่ถูกับน้ำจนเกิดฟอง

2. ฟอกหลังมือและ
ข้อมือด้านหลัง

3. ฟอกฝ่ามือและ
ข้อมือด้านหน้า

4. ฟอกนิ้วและข้อนิ้วมือ
ด้านหลัง

5. ฟอกนิ้วหัวแม่มือ

6. ฟอกปลายนิ้วมือ

7. ฟอกรอบข้อมือ

ควรล้างมือทุกครั้ง ก่อนและหลัง
รับประทานอาหาร หรือสัมผัสสิ่ง
ของสาธารณะ
กรณีใช้แอลกอฮอล์ หรือเจล 3-4
ครั้ง ควรล้างทำความสะอาดด้วย
น้ำและสบู่เพื่อลดการสะสมเชื้อโรค
[ความเข้มข้นแอลกอฮอล์ไม่น้อยกว่า 70%]

D.I.Y. สมุนไพร ต้านภัย COVID-19

ยาสมุนไพร (รมไอน้ำ) แก้กหวัด

ยาสมุนไพร (รมไอน้ำ) เป็นการปรุงยาในรูปแบบหนึ่ง ที่ถูกระบุไว้ในหลักการปรุงยาแผนโบราณ 28 วิธี โดยการนำสมุนไพรมาต้มแล้วสูดเอาไอ เป็นกระบวนการที่ใช้ไอน้ำในการนำพาตัวยาเข้าสู่ร่างกาย เป็นวิธีการบำบัดรักษาและส่งเสริมสุขภาพตามหลักการของแพทย์แผนไทย โดยการใช้ไอน้ำจากสมุนไพรที่ต้มจนเดือด ซึ่งสมุนไพรที่นำมาใช้จะเป็นสมุนไพรที่มีน้ำมันหอมระเหยเป็นส่วนประกอบ และสมุนไพรใช้ตามอาการ เมื่อไอน้ำถูกสูดดมเข้าไปพร้อมลมหายใจ กลิ่นของสมุนไพรจะช่วยเยียวยาระบบทางเดินหายใจ ลดอาการคัดจมูก น้ำมูกไหลได้

สมุนไพรที่ใช้

สามารถใช้สมุนไพรได้ทั้งสดและแห้ง ขึ้นอยู่กับความสะดวกในการจัดหาในแต่ละท้องถิ่น สมุนไพรสดจะให้สรรพคุณที่ดีกว่าสมุนไพรแห้ง เนื่องจากสมุนไพรแห้งต้องผ่านกระบวนการตากและอบ ส่งผลให้กลิ่นตัวยาลดลง และหากเป็นสมุนไพรเก่าที่เก็บไว้นาน ตัวยาอาจเสื่อมคุณภาพได้

การใช้สมุนไพรในการสูดแก้อาการหวัดมักจะไม่จำกัดชนิดของสมุนไพร สามารถลดหรือเพิ่มได้ตามความต้องการ และตามความยากง่ายในการจัดหาสมุนไพรในท้องถิ่น แต่ควรต้องมีสมุนไพรที่มีน้ำมันหอมระเหยเหล่านี้ อยู่ในยาสมุนไพรแก้อาการหวัด อย่างใดอย่างหนึ่ง และควรเปลี่ยนสมุนไพรทุกวัน เพื่อป้องกันการเกิดกลิ่นเหม็น

ตัวอย่างสมุนไพรที่ใช้ในยาสมุนไพรแก้อาการหวัด

เป็นสมุนไพรที่มีน้ำมันหอมระเหยหรือมีกลิ่นหอม เมื่อสูดดมเข้าไปจะช่วยเยียวยาทางเดินหายใจ ลดการคั่งของเสมหะและขับเสมหะออกจากร่างกาย เช่น มะกรูด หอมแดง ตะไคร้ กะเพรา เป็นต้น

หอมแดง มีสาร เควอร์ซีติน (Quercetin) มีฤทธิ์ต้านไวรัสไข้หวัดใหญ่ ช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกัน และช่วยขยายหลอดลม (หอมใหญ่ก็ใช้ได้)

พืชตระกูลส้ม : มีสารเฮสเพอริดีน (Hesperidin) และรูติน (Rutin) สูง เช่น ผิวและเยื่อหุ้มด้านในเปลือกของ ส้ม มะนาว มะกรูด ส้มซ่า [จัดเป็น 2 ใน 6 สมุนไพรตำรายาจีนที่ใช้ชงดื่มแทนน้ำชาป้องกันปอดบวมจากไวรัสโควิด ที่มณฑลหูเป่ย์ด้วย]

กะเพรา นอกจากมีน้ำมันหอมระเหยแล้ว ยังมีโอเรียนทิน (Orientin) เป็นสารสำคัญที่มีศักยภาพในการป้องกันไม่ให้ไวรัสเข้าสู่เซลล์

ขิง ข่า ตะไคร้ มีน้ำมันหอมระเหยที่มีกลิ่นเป็นเอกลักษณ์เรียกว่า ยูจีนอล (Eugenol) คนไทยโบราณนิยมนำมาเป็นสมุนไพรแก้อาการหวัด คัดจมูก ปวดศีรษะ ช่วยให้ผ่อนคลายสบาย และผ่อนคลายความเครียด

พริกไทย มีรสเผ็ดร้อน และมีน้ำมันหอมระเหยชื่อว่า แคปไซซิน (Capsaicin) เป็นแหล่งวิตามินเอและซี ช่วยลดการอักเสบโดยเฉพาะคนที่เห็นหวัดลงคอได้ใช้เป็นส่วนผสมของน้ำมันสูดดม เพื่อช่วยให้จมูกโล่งได้

ฟ้าทะลายโจร มีการใช้พื้นบ้านในการสูดดม เพื่อรักษาไข้หวัดได้ โดยเอาขยงที่บดละเอียดมาใส่ขวดหรือกล่องยา ปิดฝาเชย้า แล้วเปิดฝาดอกขยงจะลอยออกมาให้สูดดมขยงเข้าไปจะไปติดที่คอ ทำให้ยาไปออกฤทธิ์ที่คอโดยตรงช่วยลดเสมหะและแก้เจ็บคอได้ดี

ประโยชน์ของการสูมน้ำ (รมไอน้ำ)

1. ช่วยทำให้ระบบทางเดินหายใจดีขึ้น บรรเทาอาการหวัด คัดจมูก น้ำมูกไหล และภูมิแพ้ อากาศได้
2. กลิ่นหอมของสมุนไพรช่วยทำให้รู้สึกสดชื่น คลายความเครียดได้
3. เป็นการส่งเสริมสุขภาพ และอาจใช้ร่วมกับการรักษาอื่นๆตามความเหมาะสม

ควรสูมน้ำเมื่อใด

การสูมน้ำแก้หวัด สามารถทำได้เมื่อมีอาการหวัด คัดจมูก ไอ จาม โดยสูมน้ำครั้งละ 3-5 นาที วันละ 1-2 ครั้ง จนกว่าอาการจะดีขึ้น กรณีมีน้ำมูกไหล ให้ใช้ยาอมแห้งเพื่อลดน้ำมูก

ข้อห้ามข้อควรระวัง

1. ไม่ควรสูมน้ำแก้หวัด ในผู้ที่มีไข้ ตัวร้อน วิงเวียนศีรษะ เพราะอาจทำให้เกิดอาการหน้ามืด เป็นลมได้
2. ผู้ที่มีความดันโลหิตสูง ควรระมัดระวังในการสูมน้ำแก้หวัด

ตัวอย่างสมุนไพรที่ใช้ในการสูมน้ำ (รมไอน้ำ)

ต้องใช้สมุนไพรที่มีน้ำมันหอมระเหย เช่น หอมแดง ตะไคร้ กะเพรา มะนาว มะกรูด ขิง สะระแหน่ ดอกปีบ เปราะหอม เป็นต้น สามารถเลือกใช้สมุนไพรใกล้ตัวที่หาได้ง่าย อาจใช้สมุนไพรชนิดหรือหลายชนิดรวมกันก็ได้

**พิมเสน การบูร เติมน้ำลงไปเล็กน้อย เพื่อให้มีกลิ่นหอม ให้ใช้เท่าที่จำเป็นในปริมาณน้อยมากๆ เนื่องจากอาจทำให้เกิดพิษและมีผลระคายเคืองเยื่อบุทางเดินหายใจได้

อุปกรณ์

- กะละมัง,
- ผ้าคลุมศีรษะ,
- น้ำร้อน, มีด, เชียง

วิธีทำ

1. ล้างสมุนไพรให้สะอาด หั่นสมุนไพรเป็นชิ้นเล็กๆ ใส่รวมกันในกะละมัง
2. โรยด้วยพิมเสนและการบูร จากนั้นเติมน้ำร้อนจัดลงไปให้ท่วมตัวยาคือ
3. วางกะละมังไว้ด้านหน้า นั่งหลังตรง ก้มศีรษะลงเล็กน้อย
4. ใช้ผ้าคลุมศีรษะพร้อมกะละมังให้ปิดสนิท สูดหายใจเอาไอระเหยของสมุนไพรเข้าไป หายใจเข้า - ออกซ้ำๆ ประมาณ 3-5 นาที

ยาสมุนไพรหอม (ใช้ได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่)

การใช้ยาสมุนไพรหอม สามารถใช้ได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เพื่อ **แก้ลมขึ้นเบื้องสูง** และ **ภาวะเสมหะ (น้ำ) กำเริบ** เช่น อากาศหวัด แพ้อากาศ น้ำมูกตก คัดจมูก หายใจไม่สะดวก ปวดศีรษะ วิงเวียน โดยเลือกใช้ **สมุนไพรสดที่มีน้ำมันหอมระเหย** จะช่วยให้ระบบทางเดินหายใจดีขึ้น เช่น หอมแดง ขิง เปราะหอม หรือ **สมุนไพรสดที่มีฤทธิ์เย็น** ความเย็นของสมุนไพรจะช่วยลดความร้อน เช่น ตำลึง รากจืด ย่านาง วิธีนี้ เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านของไทย มีการใช้มาอย่างยาวนาน เป็นอีกวิธีที่มีความปลอดภัย สามารถนำมาใช้ในการดูแลตนเองเบื้องต้นได้

วิธีทำ

- นำสมุนไพรสดมาบดหรือบุง ห่อด้วยผ้าขาวบาง ทำเป็นกระจุกคล้ายลูกประคบ
- นำมาประคบหรือสูม(วาง) ไว้ตรงกระหม่อม
- เวลานอน นำมาวางไว้ห่างๆ เพื่อสูดดมไอระเหยจากสมุนไพรเข้าไปทางลมหายใจ

“สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า จากการศึกษาการใช้หอมแดงรักษาหวัดในกลุ่มเด็กแรกเกิด ถึง 3 ปี พบว่า หอมแดงสามารถรักษาหวัดในเด็กได้ดีเมื่อเทียบกับยา Chlorpheniramine syrup และยังช่วยลดต้นทุนการสั่งซื้อยา มีความสะดวก ประหยัดเวลาและลดผลข้างเคียงของการใช้ยาแผนปัจจุบันได้อีกด้วย ”

ยาน้ำขิง

บรรเทาอาการไอ ขับเสมหะ บรรเทาอาการหอบหืด

ส่วนประกอบ

- เหง้าขิงแก่
- หัวหอมแดง
- มะนาว
- กระเทียม
- น้ำผึ้ง

วิธีทำ

- นำเหง้าขิงแก่ หัวหอมแดง ปอกเปลือก ล้างให้สะอาด หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ตำให้แหลก คั้นเอาแต่น้ำ
- นำน้ำคั้นจากขิงและหอมแดง อย่างละประมาณ 1 ช้อนโต๊ะ ผสมกับน้ำมะนาว และน้ำคั้นจากกระเทียม อย่างละประมาณ ½ - 1 ช้อนโต๊ะ ผสมเข้าด้วยกัน จากนั้นเติมน้ำผึ้ง

วิธีใช้ : ครั้งละ 1 ช้อนโต๊ะ หลังอาหารวันละ 2 ครั้ง เช้า เย็น หรือ ก่อนนอน หากมีอาการของหอบหืด หรือช่วงอากาศเย็นสามารถจิบได้บ่อยๆ เมื่อมีอาการ (แนะนำให้ดื่มน้ำอุ่นร่วมด้วย)

ยาสดต้านหวัด

บรรเทาอาการไอ ขับเสมหะ แก้เจ็บคอ ต้านหวัด

ส่วนประกอบ

- ใบกะเพรา 1 กำมือ
- ขิงแก่ 100 กรัม
- น้ำมะนาว 1 ถ้วย
- เกลือ 1 ช้อนชา
- แปะแซ 100 กรัม

วิธีทำ

- นำขิงแก่มาหั่นซอยเป็นชิ้นเล็กๆ และนำไปปั่นรวมกับกะเพรา กรองเอาแต่น้ำ
- เคี่ยวน้ำที่ได้กับแปะแซ น้ำมะนาว เกลือ เคี่ยวไปเรื่อยๆจนข้น เป็นลักษณะคล้ายน้ำเชื่อม
- นำใส่ภาชนะ ปิดสนิท เก็บใส่ตู้เย็นอยู่ได้นาน 1-2 สัปดาห์

วิธีใช้ : จิบบ่อยๆ เมื่อมีอาการไอ เจ็บคอ

สเปรย์ฟ้าทะลายโจรแก้เจ็บคอ

ใช้บรรเทาอาการไอ เจ็บคอ คออักเสบ

ส่วนประกอบ

- ฟ้าทะลายโจร 50 กรัม
- น้ำสะอาด 1 ลิตร
- กลีเซอรินเหลวหรือน้ำผึ้ง 100 มิลลิลิตร
- เกลือ 5 กรัม
- เมนทอล 5 กรัม
- สุรา 40 ดีกรี 100 มิลลิลิตร

วิธีทำ

1. นำฟ้าทะลายโจรใส่ลงในหม้อดิน หม้อเคลือบ หรือหม้อสแตนเลส เติมน้ำสะอาดลงไป ตั้งไฟอ่อน ต้มจนเดือดนาน 15 นาที รินเอาแต่น้ำ จากนั้นเติมน้ำต้มสุกลงไป รวมกันให้ได้ปริมาตร 1 ลิตร
2. ละลายเมนทอลในสุรา 40 ดีกรี จากนั้นนำไปใส่กับน้ำ ตามด้วยฟ้าทะลายโจรที่เตรียมไว้
3. เติมเกลือและกลีเซอรินเหลวหรือน้ำผึ้งลงไป คนให้เข้ากัน บรรจุลงขวดสเปรย์

วิธีใช้

ฉีดสเปรย์ 1-2 ครั้ง ใส่ในช่องปาก
อมไว้ 1 นาที แล้วจึงดื่มน้ำตาม

เครื่องดื่มกระชายสด

ส่วนประกอบ

กระชายสด	200 กรัม
ขิงสด	50 กรัม
น้ำตาลทรายแดง	1 กิโลกรัม
น้ำสะอาด	1 ลิตร
ใบหูลือ	10 ใบ
มะนาว , น้ำผึ้ง, เกลือป่น	

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมน้ำสมุนไพร

- ล้างกระชายและขิงให้สะอาด แล้วหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ จากนั้นนำไปปั่นให้ละเอียด
- ต้มน้ำให้เดือด ใส่กระชายและขิงที่ปั่นละเอียดแล้ว ต้มเคี่ยวนาน 15 นาที จากนั้นเติมน้ำตาลทรายแดงลงไป คนให้ละลาย จากนั้นตั้งทิ้งไว้ให้เย็น
- เตรียมน้ำคั้นหูลือ โดยนำใบหูลือ 10 ใบ ล้างน้ำให้สะอาด แล้วหั่นพอหยาบ ปั่นกับน้ำสะอาด 200 มิลลิลิตร คั้นเอาแต่น้ำ

ขั้นตอนที่ 2 ประุงเครื่องดื่ม “กระชาย”

- ตวงไซรัปกระชายและขิง ใส่แก้ว 40 มิลลิลิตร (ผสมน้ำผึ้ง มะนาว เกลือตามชอบ)
- เติมน้ำแข็งให้เต็มแก้ว เติมโซดา 80 มิลลิลิตร เติมน้ำคั้นใบหูลือ 20 มิลลิลิตร
- คนส่วนผสมให้เข้ากัน ต้มเป็นเครื่องดื่มสมุนไพร วันละ 1-2 ครั้ง

“ในช่วงเป็นหวัดแนะนำให้ทำสูตรอุ่นไม่ต้องเติมน้ำแข็ง”

ข้อห้ามข้อควรระวัง

ไม่ควรกินกระชายต่อเนื่องเป็นเวลานาน เนื่องจากกระชายมีฤทธิ์ร้อน อาจส่งผลให้เกิดอาการร้อนใน หรือเป็นแผลในปาก ตามมา จากการศึกษาพบว่า การกินกระชายมากๆ มีผลทำให้เกิดปัญหาเหงื่อกรุ่นและเกิดภาวะใจสั่นได้

ยาต้มแก้หวัด (ตำรับหมอพลอย)

สรรพคุณ : บรรเทาอาการหวัด แก้ไข้ ขับ
เสมหะ ขับลม ต้านการอักเสบ แก้อ่อนเพลีย
แก้ลมวิงเวียน

ส่วนประกอบ

เกสรบัวหลวง	15 กรัม
รากมะนาว	15 กรัม
ชะลูด	16 กรัม
โมกหลวง	15 กรัม
อบเชย	16 กรัม

วิธีทำ

1. นำสมุนไพรทั้งหมดใส่ในหม้อสแตนเลส
2. เติมน้ำ 3 ลิตร ต้มด้วยไฟปานกลาง ให้
เดือด แล้วต้มต่อไปอีก 15 นาที
3. ปิดไฟ ทิ้งไว้จนยาอุ่น และดื่มจนอาการ
ดีขึ้น

วิธีใช้ : ครั้งละ 1 แก้วกาแฟ วันละ 2 ครั้ง
ก่อนอาหารเช้าเย็น หรือจิบบ่อยๆเมื่อมีอาการ

ยาต้มแก้หอบหืด บำรุงปอด

ตำรับยา

ใบหนุมาน	30 กรัม
ฝาง	30 กรัม
ใบมะค่าไก่	30 กรัม
แสมสาร	30 กรัม
แห้วหมู	30 กรัม
เถาวัลย์เปรียง	30 กรัม

วิธีทำ

นำสมุนไพรทั้งหมดใส่ลงในหม้อดิน หม้อเคลือบ หรือหม้อสแตนเลส เติมน้ำ 3 ลิตร ต้มเดือด 15 นาที รินเอาแต่น้ำมารับประทาน

วิธีใช้ : ครั้งละ 1 ถ้วยชา (150 cc.) ก่อนอาหาร เช้า- กลางวัน-เย็น

ข้อบ่งใช้ : แก้อาการหอบหืด บำรุงปอด

ข้อห้ามใช้

ห้ามใช้หญิงตั้งครรภ์ และให้นมบุตร และเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี เนื่องจากยังไม่มีข้อมูลความปลอดภัย

ข้อควรระวัง

- ควรระวังในการใช้ร่วมกับยาในกลุ่มยาละลายลิ่มเลือด (Anticoagulant) และ ยาด้านการจับตัวของเกร็ดเลือด (Antiplatelet)
- ระวังการใช้ในขนาดสูงติดต่อกันเป็นเวลานาน เนื่องจากอาจมีผลลดความดันโลหิต และระดับน้ำตาลในเลือด

อาการไม่พึงประสงค์ : บางรายอาจทำให้ถ่ายมากกว่าปกติ หากมีอาการใจสั่น หรือหัวใจเต้นเร็ว ให้หยุดรับประทานยาทันที

ประสบการณ์การใช้จากคนไข้ร้านยาไทยโพธิ์เงิน-อภัยภูเบศร โอสด

“ผู้ป่วยชายไทย อายุ 57 ปี ติดเชื้อโควิด 19 รอบแรกคลัสเตอร์จากสนามมวย มีภาวะติดเชื้อลงปอด เข้ารักษา 1 เดือน ก่อนออกจากรพ. x-ray ปอด พบมีฝ้าขาวและเป็นรอยแผล แพทย์แจ้งว่าเชื้อทำลายปอดไป บางส่วนปอดจะไม่กลับมา 100% อยู่แล้ว ผู้ป่วยมีอาการเหนื่อยอ่อนเพลียเล็กน้อย ลูกชายปรึกษาและรับยาต้มแก้หอบหืด บำรุงปอด ของร้านยาไทยโพธิ์เงินอภัยภูเบศร ให้คุณพ่อ โดยกินวันละ 1 แก้ว 3 มื้อ ติดต่อกันนาน 1 เดือน และไปตรวจตามแพทย์นัด X-rayปอด พบว่า ปอดไม่มีฝ้าขาว และรอยแผลหายไป”

กระเทียมดอง

กระเทียม เป็นสมุนไพรสร้อน บำรุงไฟธาตุ จึงช่วยในโรคเกี่ยวกับการกำเริบของลม เช่น ท้องอืด ท้องเฟ้อ ช่วยย่อย การศึกษาสมัยใหม่พบว่า มีฤทธิ์ลดไขมันในเลือด ลดโคเลสเตอรอล ลดการแข็งตัวของเลือด ลดความดัน ลดการปวดเกร็ง ฆ่าเชื้อแบคทีเรีย-รา-ไวรัสและมีฤทธิ์ต้านมะเร็ง

สูตรกระเทียมดอง

ส่วนประกอบ

- กระเทียม 1 กิโลกรัม
- น้ำตาลทราย 2 ถ้วย
- เกลือป่น 3 ช้อนโต๊ะ
- น้ำส้มสายชู 1 ถ้วยครึ่ง
- น้ำผึ้ง 1 ถ้วยตวง
- น้ำ 2 ถ้วยตวง

วิธีทำ

1. ปอกกระเทียม ถ้าเป็นกระเทียมแห้งแช่น้ำทิ้งไว้ 1 ชั่วโมง
2. ต้มน้ำให้เดือด เติมน้ำส้มสายชู น้ำตาล เกลือป่น และน้ำผึ้งลงไปคนให้ละลายทิ้งไว้ให้เย็น
3. นำกระเทียมที่ปอกใส่โหลที่สะอาด ให้เหลือที่ว่างไว้ประมาณ 1 นิ้วครึ่ง
4. เติมน้ำดองลงไปในโหลขวด กะให้พอดี แต่อย่าให้เต็มโหล กระเทียมจะลอยขึ้นมา
5. ปิดฝาให้สนิท เพื่อไม่ให้ราขึ้น
6. ทิ้งไว้ 1 เดือน จะหวานพอดี หรือแค่ 3 อาทิตย์ก็รับประทานได้ แต่จะมีรสเผ็ดเล็กน้อย

⁶⁶ กระเทียมดอง ทำให้กินกระเทียมได้ง่ายขึ้น แม้ไม่มีสารออกฤทธิ์ allicin แต่มีสาร S-allylcysteine ที่ออกฤทธิ์ได้เช่นกัน ⁹⁹

บริการให้คำปรึกษาด้านดูแลสุขภาพและการใช้ยาสมุนไพร
โดยแพทย์แผนไทยและเภสัชกร

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19

เปิดสายด่วนให้คำปรึกษา
การใช้สมุนไพรในช่วงCOVID-19
สำหรับผู้ป่วย กลุ่มเสี่ยง และประชาชนทั่วไป

 037-211289

ให้บริการทุกวัน
เวลา 8.00-18.00น.

@abhthaimed

สถาบันการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร

สมุนไพรอภัยภูเบศร

ตัวอย่างการให้คำปรึกษา

- วิธีการใช้สมุนไพร เพื่อเสริมภูมิคุ้มกัน
- คำแนะนำการใช้ยาฟ้าทะลายโจรอย่างถูกต้องและเหมาะสม
- การใช้สมุนไพรเป็นอาหาร เพื่อช่วยควบคุมระดับน้ำตาล ความดันโลหิต และไขมันในเลือด
- การป้องกันหวัด ช่วงอากาศเปลี่ยนแปลง
- ข้อควรระวังและข้อห้ามในการใช้สมุนไพร